

Антошук Лариса

ЕЛЕМЕНТИ ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА ТА АРХЕОГРАФІЇ В ПУБЛІКАЦІЯХ ЖУРНАЛУ «THE UKRAINIAN QUARTERLY» («УКРАЇНСЬКИЙ КВАРТАЛЬНИК»)

В статті розглядається внесок періодичного видання Українського Конгресового Комітету Америки журналу «The Ukrainian Quarterly» у справу розвитку української історичної науки, а зокрема, історичного джерелознавства та археографічної практики. Журнал було заснований у 1944 році як політичне видання, що представляє Україну та українську спільноту в англомовному світі.

Ключові слова: історичне джерелознавство, археографія, історія діаспори, історіографія, «The Ukrainian Quarterly» («Український кварталник»).

В данной статье рассматривается вклад периодического издания Украинского Конгрессового Комитета Америки в развитие украинской исторической науки, а в частности, исторического источниковедения и археографической практики. Журнал был основан в 1944 году, как политическое издание, которое представляет Украину и украинское сообщество в англоязычном мире.

Ключевые слова: историческое источниковедение, археография, история диаспоры, историография, «The Ukrainian Quarterly» («Украинский кварталник»)

This article reviews the contribution of the Ukrainian Congress Committee of America journal into the development of Ukrainian historical science and, in particular, development of historical sources studies and archeography. The journal was established in 1944 as a political periodical that represents Ukraine and Ukrainian community in front of the English-speaking world.

Key words: historical sources studies, document publishing, the history of historical studies of the Ukrainian Diaspora, historiography.

Практика підготовки і публікації історичних джерел, використання документальних знахідок із зарубіжних архівів у дослідженнях вчених діаспори особливо укріпилася в післявоєнний час. Пред-

ставники наукових кіл північноамериканської діаспори в цей період прагнули документально підтвердити тезу про особність та політичну зрілість українського народу, його право на власну державність. Презентація цієї ідеї на розсуд світової громадськості та управлінської еліти стала одним із головних завдань десятків культурних, громадських, наукових установ українських емігрантів в країнах Північної Америки, Західної Європи, Австралії. До таких установ слід віднести Український Конгресовий Комітет Америки (далі – УККА), що був створений в Нью-Йорку (США) та, зокрема, його роботу і досягнення у виданні періодичного щоквартального органу – журналу «The Ukrainian Quarterly» («Український Квартальник»).

Редакційна колегія даного видання неодноразово звертала увагу на необхідність здійснювати публікацію документальних джерел, розв’язуючи цілий ряд супровідних текстологічних завдань. Проте, зважаючи на специфіку цільової аудиторії щоквартальника (від початку заснування журналу це були англomовні політики, науковці та журналісти із різних країн світу), публікації джерел мають декілька характерних для даного видання рис. Журнал не є фаховим історичним виданням, проте на його сторінках вміщено значну кількість історичних досліджень, надруковано ряд документів, листів, спогадів, які з часом набули статусу цінних джерел для сучасних дослідників. На сьогодні відсутнє спеціальне дослідження на дану тему, що свідчить про актуальність такої розвідки.

Метою цієї публікації є аналіз елементів джерелознавства та археографії на сторінках видання УККА.

Варто водночас відзначити існуючі дослідження, які висвітлюють окремі аспекти становлення та розвитку видання. Авторами відповідних статей стали представники редакційного колективу видання, які готували перелічені нижче публікації та друкували їх у ювілейних випусках журналу «The Ukrainian Quarterly». Серед таких досліджень слід назвати наступні праці за авторством: І. Головінського «The Ukrainian Quarterly’s Efforts to Confront America’s Russo-Centric Mentality» («Досягнення журналу *The Ukrainian Quarterly* у протистоянні американській проросійській ментальності» – *тут та далі подано переклад автора даної статті*) [22], Л. Добрянського «Ten Years of «The Ukrainian Quarterly» та «A Golden Jubilee for a Golden Literary Treasure» («Десять років «The Ukrainian Quarterly» та «Золотий ювілей золотої літературної скарбниці») [16; 17], В. Душника «The Ukrainian Quarterly»: A Continuing Quest for Freedom» та «The Ukrainian Quarterly» and Enslaved Ukraine» (interview with

W. Dushnyck) («The Ukrainian Quarterly»: постійний науковий пошук свободи» та «The Ukrainian Quarterly» і поневолена Україна» (інтерв'ю із В. Душником)) [1; 18], В. Стойка «A Tradition of Commitment, A Vision for the Future: Fifty Years of «The Ukrainian Quarterly» («Продовження традиції, погляд у майбутнє: 50 років «The Ukrainian Quarterly») [27], М. Чубатого «The Story of «The Ukrainian Quarterly» та «Introducing «The Ukrainian Quarterly» («Історія «The Ukrainian Quarterly» та «Презентація «The Ukrainian Quarterly») [14; 19]. Поміщені в інших виданнях дослідження, які прямо чи опосередковано стосуються «The Ukrainian Quarterly», обмежені наступними позиціями: рецензія авторства Анни Винар в журналі «Етнічний Форум» («Ethnic Forum») [29], короткий огляд історії і структури видання [1], ролі першого редактора у становленні та розвитку «The Ukrainian Quarterly» [3], характеристика публікацій в журналі, підготовлених істориком Олександром Оглоблиним [9] та мовознавцем, істориком церкви Іваном Огієнком [2].

Для підготовки даної статті було використано документи із архіву Інституту дослідження української діаспори Національного університету «Острозька академія» (фонд УККА) та архіву Українського Діоцезіального Музею і Бібліотеки (Стемфорд, США: фонд М. Чубатого), а також документи із особистого архіву автора статті (інтерв'ю із колишнім редактором видання Т. Гунчаком). Вивчення журналу проводиться на основі повного комплексу видання, номери якого зберігаються в Інституті дослідження української діаспори Національного університету «Острозька академія» (м. Острог), у фондах відділу україніки Національної бібліотеки ім. Вернадського (м. Київ), бібліотеки ім. О. Ольжича (м. Київ) та приватній колекції автора статті.

Прагнучи поширювати національно-державницькі ідеї, представники наукової еміграції (міжвоєнної 20-30-их рр. ХХ ст. та повоєнної хвилі – після 1945 р.) активізували свою роботу саме в напрямку державницької історіографії. В процесі відповідних досліджень, все більше уваги науковці діаспори звертали на пошук документів у архівних збірках за кордоном, їх оприлюднення та використання у своїх працях.

Вищевказане завдання чітко було окреслено у 1963 році Олександром Оглоблиним, який водночас наголосив на необхідності «звернути увагу також на українські еміграційні архіви та збірки» [6, с. 62]. Водночас головним завданням, на думку О. Оглоблина в середині 70-их рр., «українських істориків у вільному світі» було «творити, підносити на вищий щабель, українську історичну науку й гід-

но репрезентувати її перед широким вільним світом» [5, с. 63]. Закономірно, що даній меті якнайкраще могли послужити статті, монографії, та інші напрацювання істориків діаспори, що спиралися на багату джерельну базу.

Дослідниця періодичного видання Українського історичного товариства («Український історик») Людмила Сакада стверджує, що «використання нових джерел для реконструкції історичного процесу вимагало від дослідників українського зарубіжжя як дотримання традицій документалістики національних історичних шкіл (В.Б. Антоновича, М.С. Грушевського), так і сучасних нових методологічних підходів у джерелознавстві – з використанням новітнього досвіду світової науки» [7, с. 174].

Для характеристики внеску діаспорного видання «The Ukrainian Quarterly» у справу розвитку історичного джерелознавства та археографічної практики, варто окреслити загальні умови розвитку даних напрямків наукової роботи на теренах радянської України в ХХ столітті.

Історики Георгій Папакін та Юлія Прилепішева, аналізуючи роботу архівних установ України в період 1925 – 2006 років, прийшли до декількох важливих висновків, які можуть охарактеризувати умови роботи у сфері пошуку та видання документальних джерел радянськими вченими. Зокрема, в їх дослідженні наведені дані про те, що переважна більшість археографів була репресована в період 1932 – 1934 рр. і ці процеси відбувалися на загальному фоні розгрому історичної науки в Україні [7]. У згаданий період діючими залишилися лише поодинокі архівні установи, проте і вони не могли здійснювати публікацію архівних документів, а тим більше займатися їх дослідженням. У 1934 р. археографічна праця зовсім припинилася, а рукописи вже підготовлених до друку збірок були забраковані через політнекоректність і вилучені із видавництва.

Варто звернути увагу на той факт, що дещо пізніше документальні видання, що почали виходити після п'ятирічної перерви, «були не збірниками, а радше популярними брошурами на теми, диктовані партійними ідеологами» [7]. Мова йде про те, що в таких виданнях порушувалися правила передачі текстів архівних джерел. Аналіз таких видань свідчить про те, що найбільше вад мали брошури, присвячені тимчасовій нацистській окупації України. Вони «хибували на заідеологізованість, довільне поводження упорядників із документами, відсутність науково-довідкового апарату, тощо» [7]. Проте і в наступні періоди якість здійснюваних публікацій документальних джерел могла бажати кращого з точки зору дотримання правил ви-

дання, започаткованих вітчизняними археографами ще в ХІХ ст. Зокрема, це стосується оформлення передмов, коментарів, приміток, легенд і загального рівня науково-довідкового апарату.

Лише наприкінці 40-50-их рр. ХХ ст. з'явилися позитивні зміни у діяльності археографів та архівістів. Проте об'ємний пласт документальних матеріалів залишились поза увагою радянських дослідників, які хоча й мали доступ до відповідних документів, але не можливість їх опублікувати. Така ситуація, що склалася в історичній науці в радянський період ще раз підтверджує важливість праці вчених діаспори і, зокрема, редакційного колективу журналу «The Ukrainian Quarterly» на чолі із першим його редактором – істориком Миколою Чубатим. Професор М. Чубатий у своїй автобіографії стверджував: «Я старався від першого випуску давати інформацію строго об'єктивну, оперту на солідних джерелах, тому журнал здобув собі відразу довір'я та прихильність...» [10, арк. 18]. Водночас варто наголосити на тому, що видання не було задумане як фаховий історичний журнал, а більшість його публікацій носили науково-популярний характер.

Пошук та опрацювання документів діаспорними вченими сприяли не лише загальному розвитку історичної науки та виробленню нових методологічних засад, а збільшенню кількості зацікавлених в історії України. Це особливо важливо, зважаючи на те, що в американських колах у воєнний та післявоєнний період завдяки пропаганді радянського уряду, захопленню російською літературою та мистецтвом, викристалізувалася думка про те, що Україна – це південний регіон Росії. Так, Лев Добрянський у своїй статті, присвяченій 50-ій річниці від початку виходу «The Ukrainian Quarterly» (1994 р.), зазначив, що навіть у «стандартному англійському словнику поняття «Україна» тлумачиться як провінція Росії» [16, с. 344]. Такі хибні тлумачення стосувалися не лише геополітичного розташування країни, а також історії української державності. Показовими в цьому плані є статті із енциклопедичного видання «Британіка» (Encyclopedia Britannica) (1974 р. перевидання). На сторінках «The Ukrainian Quarterly» була надрукована рецензія на згадані статті Володимира Савчака [25]. Видавцям «Британіки», на думку рецензента, при підготовці наступного перевидання енциклопедії, варто врахувати всі хибні думки та неузгодженості в текстах, викликані впливом російської історіографії та необізнаністю авторів енциклопедичних гасел.

Спробу редакційного колективу журналу «The Ukrainian Quarterly» внести свій вклад у розвиток джерелознавчих досліджень,

археографічної практики та історичної науки вцілому, з огляду на час, коли почало виходити видання, варто оцінити як вдалу. Про це свідчить надзвичайно велика кількість документів та джерелознавчих досліджень, які з'явилися на сторінках видання протягом 65 років його існування. Дані публікації можна поділити на декілька основних груп: 1) джерела до історії української діаспори; 2) джерела до вивчення репресивної політики на території радянської України; 3) джерела до вивчення політики радянської влади вцілому; 3) джерела до вивчення історії підпільних організацій; 4) документи до історії Українського Конгресового Комітету Америки.

В процесі аналізу тематики джерельної бази та кількості документів, яку відбирав і продовжує відбирати редакційний колектив для публікації в журналі, можна прослідкувати цікаву тенденцію. Якщо у перших номерах «The Ukrainian Quarterly» висвітлювалася тема діяльності еміграційних установ, публіцистичної практики, то із кінця 40-их рр. XX ст. з'являються документи, які розкривають становище радянських політичних в'язнів, друкуються листи вчених, священнослужителів, відгуки світової громадськості на процеси, які відбуваються в СРСР. Такі публікації документів англійською мовою чи в перекладі на англійську мову (переважно поточних листів, звернень, політичних маніфестів та законодавчих актів) були поодинокими та несистематизованими.

Лише у 1971 р. для таких публікацій була оформлена окрема рубрика під назвою «Релевантні документи» («Pertinent Documents»). Рубрика відразу починає займати ледь не третину від обсягу кожного номеру річного тому «The Ukrainian Quarterly». Першопочатково в даній структурній частині журналу з'являються публікації Меморандумів УККА (томи XXVII та XXIX) та відповіді урядових кіл США на ці Меморандуми чи інші звернення УККА. Пізніше рубрика поповнюється зверненнями інших організацій, відкритими листами фізичних осіб та публікаціями законодавчих актів (виданих як в Україні, так і в США). Дані публікації є джерелом до вивчення історії репресивної політики радянської влади.

Серед перших публікацій документів та епістолярій слід відзначити ряд джерел до історії вивчення підпільного руху на території УРСР, зокрема, надруковане у 1950 р. «Звернення непримиренної України до українців зарубіжжя» («Appeal of Warring Ukraine to the Ukrainians Abroad»), від імені представників Української Повстанської армії (підписали П. Полтава, Д. Сокол, В. Гром, В. Хмель) та Організації Українських Націоналістів (підписали З. Савченко,

Л. Василенко, С. Сталь та ін.). Дане звернення більш схоже на програмний документ, оскільки в ньому чітко окреслені завдання, які своїх земляків-представників діаспори, просять виконати борці за незалежність із території УРСР. Варто відзначити заклик, адресований у даному зверненні науковцям діаспори: «Використовуйте кожену можливість достойно представляти українську культуру та науку для зарубіжного світу. Невтомно популяризуйте ці досягнення», а також «...розвивайте молодий науковий резерв» [12, с. 365].

Примітно, що тема українського підпілля займала чільні позиції на сторінках «The Ukrainian Quarterly» впродовж першого періоду виходу видання (1944 – 1991 pp.). Серед даних робіт варто відзначити ті дослідження, які підкріплені публікаціями джерел та коментарями до них. Мова йде про статті американського історика та журналіста Вільяма Генрі Чамберліна «Українська боротьба за свободу» (The Ukrainian Struggle for Freedom) [13], в якій автор цитує поточні згадки в американській пресі про події, пов'язані із переслідуваннями УПА та церкви.

Статті Миколи Чубатого «Українське підпілля» (The Ukrainian Underground) [15] та військового історика-дослідника Лева Шанковського «Публікації українського підпілля в УРСР» (Ukrainian Underground Publications in USSR) [26] проілюстровані плакатами та листівками українського підпілля. Закономірно, що самі фотокопії документів для англомовного читача були незрозумілими, тому автори подали частковий їх переклад або стислий переказ суті. Цінність вказаних статей і опублікованих зображувальних джерел підтверджується тим, що дана тема була закритою для досліджень радянськими вченими. Із огляду на пласт джерел, використаних обома істориками, доступ до яких сьогодні частково залишається утрудненим, сучасним дослідникам варто звернути увагу на вказані публікації.

Варто відзначити редакторську статтю, що вийшла у 1950 році – році загибелі Головного Командира УПА та Голови Проводу ОУН Романа Шухевича (Тараса Чупринки). У дослідженні під заголовком «Командир УПА загинув у боротьбі із більшовиками» (The Commander of the UPA has Fallen in Battle With the Bolsheviks) [21] вміщено фото Романа Шухевича та фотокопію Наказу «Про притягнення до кримінальної відповідальності учасників решток розгромлених українських націоналістичних банд в західних областях Української РСР, що добровільно з'явилися до органів радянської влади з повинною» від 30 грудня 1949 р. за підписом генерала-лейтенанта М. Ковальчука. Публікації даних документів супроводжені коментарями редактора журналу (на той час – Миколи Чубатого). Згаданий

наказ, водночас, дослівно перекладений англійською мовою і ця версія поміщена поряд із україномовною [21, с. 297-298].

Джерелознавчі дослідження і публікації документів, пов'язаних із темою політичного переслідування в радянській Україні з'являлися в кожному номері журналу «The Ukrainian Quarterly»). В цьому контексті варто згадати опублікований англomовний наказ військового трибуналу про страту представників наукових та культурних кіл України від 18 грудня 1934 р. Дане історичне джерело було вміщено як складова статті редактора видання під назвою «Боротьба більшовиків із українським бойовим духом» (The Bolshevik Fight With The Ukrainian Spirit) [20]. Стаття вийшла через 20 років після появи і оприлюднення як наказу, так і інформації про його виконання. Автор публікації на основі опублікованого джерела прослідкував долю декількох митців та їх сімей.

Особисті свідчення публіциста та літературознавця Леоніда Плюща про незаконні ув'язнення в радянській Україні і запровадження до таборів його колег представлені в журналі «The Ukrainian Quarterly» за 1976 р. Повідомлення очевидця про репресії, та долю інших вчених звичайно ж повністю розходились із офіційними даними та доповідями радянського керівництва. «Я знав, що будь-яке висловлювання про моїх знайомих, навіть у позитивному значенні, може завдати їм значної шкоди. КГБ я сказав, що розглядаю їх діяльність як антиконституційну і не хочу брати жодної участі у їх злочинах проти людей», – стверджував Л. Плющ [28, с. 192].

Ця публікація є яскравою ілюстрацією політики відбору редакційною колегією журналу «The Ukrainian Quarterly» листів та документів, що мали з'явитися на сторінках видання. Зокрема, наголос було зроблено на актуальних питаннях, що цікавили тогочасних читачів. Тобто, на відміну від фахових видань (діаспорного – «Українського історика» та радянського – «Українського історичного журналу»), матеріали для публікації (в тому числі й історичні джерела) обиралися з метою зацікавити найширший загал читачів. Публікації, як вже зазначалося, носили науково-популярний характер і, відповідно, апелювали до емоцій читачів і спонукали до розсудливого наукового осмислення. Саме такої редакційної політики притримувався журнал від початку видання.

Очевидно, що цей же критерій ліг в основу відбору для публікацій ряду мемуарів політичних в'язнів, переслідуваних науковців, представників релігійних громад та очевидців трагічних подій, пов'язаних із діяльністю радянської влади або періодом Другої Світової війни. До

переліку джерел до історії радянського періоду даного виду варто віднести наступні: спогади українського журналіста та емігранта до Канади М. Селешка «Вінниця – Катинь України» (*Vinnitsia – the Katyn of Ukraine*) (1949 рік, ч. 3, с. 238-248), професора психіатрії, емігранта до США Михайла Міщенко «Мої свідчення про геноцид в Україні» (*My Testimony on the Genocide in Ukraine*) (1950 рік, ч. 3, с. 256-264), українського журналіста, емігранта до Канади Миколи Приходька «Я був у Сибіру» (*I was in Siberia*) (1951 рік, ч. 2, с. 358-361) та ряд статей-спогадів автора під псевдонімом Петро Колимський (статті датувалися 1952 – 1953 рр.). Вагому долю серед опублікованих документів на сторінках журналу «*The Ukrainian Quarterly*» займають листи. Більшість із них слід віднести до вибіркових або епістолярних.

В цьому контексті дуже важливо розглянути підхід до передачі тексту. Адже відомо, що як і для інших різновидів документальних джерел, для листів можуть існувати три головних прийоми публікації тексту: академічний, науково-дидактичний та дипломатичний. Останній є досить вдалим варіантом саме для періодичного видання. Завдяки використанню дипломатичного способу існує можливість передавати текст видання з першочерговою метою – донести до читача зміст і тому другорядним для археографа є філологічна сторона і лінгвістичні норми.

Серед особливих рис даного виду джерел слід назвати «суб'єктивну об'єктивність», що міститься у приватних листах та листах-зверненнях. На думку філолога Н.В. Зелінської, приватні листи містять безцінну інформацію «не відтворюючи «громадську» або «колективну» думку (як це робили масові друковані видання, й найчастіше, преса), не ховаючись за узагальненнями та пізнішим відстороненим аналізом подій і фактів (як це відбувається в науковій літературі), не вдаючись до «етикетних», «ритуальних» форм (нав'язаних участю у всіх видах масової комунікації)» [4, с. 154]. Редакційна колегія при відборі для публікації листів керувалася необхідністю зацікавити читачів та апелювати до їх емоцій, закликати до підтримки ідеї представників українського народу та їх прагнення до самостійності. Досягнути цього можна було шляхом публікації як матеріалів про актуальні для читачів проблеми, так і персональних свідчень, що містилися в листах ув'язнених або втікачів із таборів.

Однією із таких актуальних у повоєнний час було релігійне питання та переслідування релігійних громад радянською владою. У 1976 р. на сторінках журналу з'являється лист звільненого православного священнослужителя Василя Романюка до Папи Павла VI [23]. Автор

звертається до Глави римо-католицької церкви з надією, що той може вплинути на зміну ситуації в СРСР. Автор листа стверджує, що «Радянський Союз – найжорстокіший ворог християнства (особливо католицизму), національних та релігійних традицій» [23, с. 198].

Варто згадати і про лист дисидента Андрія Сахарова, який був опублікований у 1973 р. – «Відкритий лист до Конгресу Сполучених Штатів від Андрія Сахарова» (Москва, 14 вересня 1973 року) [24]. У листі автор наголошує на багаточисельних випадках порушення прав людини у Радянському Союзі та закликає уряд США підтримати емігрантів із України в інших країнах світу та Америці зокрема.

Більшість документів, які з'являлися і продовжують виходити в рубриці «Релевантні документи» є джерелом до вивчення історії УККА (особливостей структури організації, політичної активності та громадських ініціатив, джерел фінансування та ін.). Коротко слід відмітити, що в основному більшість офіційних звернень УККА до урядових кіл США та інших країн світу, до міжнародних організацій, а також відповіді на ці звернення публікувалися на сторінках «The Ukrainian Quarterly». Додатковим джерелом до вивчення історії УККА можуть слугувати вступні статті редактора видання (виходили із невеликими винятками періодично) та некрологи і меморіальні статті.

Слід вказати, що друк листів та офіційних звернень, де це було можливо, ґрунтувався на принципі «лист-відповідь». Примітно, що такий підхід використовувався цілим рядом видань XIX та XX ст., таких як: «Киевская старина», «Україна» (виходили під редакцією М.С. Грушевського), «Записки НТШ», «Український Історик», «Український історичний журнал» та ряд інших.

Із початку 90-их рр. рубрика «Релевантні документи» поповнюється публікаціями нормативно-правових актів. Зокрема, у 1990 р. в журналі була опублікована Декларація про суверенітет України та водночас привітання Джорджа Буша Україні із здобуттям цього суверенітету. Текст Декларації про незалежність вийшов наступного року. Не обминули увагою автори «The Ukrainian Quarterly» і вихід документів про національні меншини в Україні (1992 рік). Наступний пласт документів охоплює ряд міжнародних угод та текстів промов голів новоутворених держав (Угода Президентів Л. Кравчука і Б. Єльцина в Даломісі, Оголошення України про відмову від ядерного озброєння, Текст Сенату США про визнання України незалежною державою, Текст привітання Білого дому України із першою річницею незалежності – 1992 рік.

Велика кількість опублікованих документів міститься у томі від 1997 р., коли розділ «Релевантні документи» нараховував 32 позиції. В основному тут сконцентровані документальні матеріали низки міжнародних договорів України із сусідніми державами про врегулювання кордонів та взаємне визнання як суб'єктів міжнародних відносин, використання повітряних просторів у мирних цілях. Проте беззаперечним лідером публікацій у вигляді хронологічних даних, цитованих документів, договорів стали події Помаранчевої революції (2004 – 2005 рр.).

Ще одним із важливих напрямків роботи видання в галузі джерелознавчих досліджень можна назвати публікації напрацювань істориків із різних країн, які для своїх статей використовували джерела іноземними мовами.

Серед досліджень, які супроводжувалися частковим цитуванням історичних джерел, слід назвати праці В. Душника «Тимчасовий російський уряд та Центральна Рада» (*The Russian Provisional Government and the Ukrainian Central Rada*, в статті цитуються Перший та Другий Універсали Центральної Ради, витяги зі звернень до Тимчасового уряду та ін.) (1946 рік, ч. 1, с. 66-79) та «Росія і Українська національна революція 1917 року» (*Russia and the Ukrainian National Revolution 1917*, в дослідженні використано Інструкцію Української Центральної Ради, публікації з її «Вісника» та «Вестника Временного Правительства») (1946 рік, ч. 4, с. 363-375).

Видання містить також джерела до вивчення історії української діаспори. Зокрема, інформація про поточні події в середовищі емігрантів, про їх ініціативи, громадську діяльність чи спільні заходи з'являлася в декількох рубриках. Основні, дві із них, проаналізовано нижче. Власне публікації із цих рубрик для сучасного дослідника набувають значення цінних джерельних матеріалів до вивчення історії діаспорної науки та діаспори цілому.

Першою є рубрика, що існувала із 1944-го року, але назва її (і частково наповнення) змінювалося у зв'язку із еволюцією видання та необхідністю висвітлення актуальних для читачів проблем. Так, у IV-VI томах (1948 – 1949 рр.) розміщувалася рубрика «Поточні українські хроніки» («*Current Ukrainian Chronicle*»), яка проте не була в подальшому оформлена М. Чубатим як постійна складова «*The Ukrainian Quarterly*». Із 1948 р. в журналі з'явилася нова рубрика «Поточні українські хроніки» («*Current Ukrainian Chronicle*»). Її було присвячено інформації та оголошенням, пов'язаним із життям української діаспори та новинам із Радянської України, тут же розміщені

були і некрологи. Із 1970 р. рубрика змінює назву на «Хроніки поточних подій» («Chronicle of Current Events»). Даний розділ був поділений на три складових, відповідно до питань, що висвітлювалися в ній: I. «Українське життя в Сполучених Штатах» («The Ukrainian Life in the United States»); II. «Українці в діаспорі» («Ukrainians in the Diaspora»); III. «В підневільній Україні» («In Captive Ukraine»). Починаючи із 1985 р., рубрика втрачає підрозділи, але залишається із першопочатковою назвою – «Chronicle of Current Events».

Другою рубрикою, де з'являлися матеріали до вивчення історії української діаспори, є «Україніка в американській та зарубіжній періодиці». Від початків заснування в даній рубриці подається інформація щодо згадок про українців та Україну в іноземній пресі. Підбірка вказаної інформації з'являється на сторінках «The Ukrainian Quarterly» в кожному номері, тобто чотири рази на рік. Варто згадати і про зміну назви рубрики та, відповідно, її наповнення у наступні роки: 1988 р. (том XLV) – «Україніка в американській пресі» («Ucrainica in American Press»); 1990 р. (том XLVI) – «Україніка в американській (канадській) пресі» («Ucrainica in American (Canadian) Press»); 1991 р. (том XLVII) – «Україніка в американській та канадській (зарубіжній) пресі» («Ucrainica in American and Canadian (Foreign) Press»). Ці дві рубрики, а також некрологи та меморіальні статті є джерелом до вивчення історії діаспори зі США, Канади, Великої Британії та інших країн, звідки надходила інформаційні повідомлення та статті до редакції досліджуваного видання.

На журнал «The Ukrainian Quarterly» від початку його заснування було покладено завдання максимально інформувати англomовний світ про український народ та його прагнення до суверенної держави. Зміст та періодичність виходу видання мали відповідати даній меті. Тому більшість матеріалів, що з'являлися на сторінках журналу, носили переважно науково-популярний характер. Видання за 65 років існування опублікувало цілий пласт інформації, яка на сьогодні набула статусу історичного джерела до вивчення історії української діаспори та УККА загалом.

Розмаїтий склад авторів журналу (дописувачами були науковці із різних країн світу) та прискіплива політика відбору матеріалів для публікації, забезпечили виданню довгочасне існування та постійну увагу передплатників. Ці дві складові є надзвичайно важливими, коли мова йде про оцінку внеску видання в розвиток української історичної науки вцілому та англomовної його складової зокрема.

Джерела та література

1. Антошук Л. Журнал «The Ukrainian Quarterly» як періодичне видання УККА / Л. Антошук // Наукові записки. Історичні науки. – Острого: Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2007. – Вип. 9. – С. 378-386.

2. Антошук Л. Іван Огієнко на сторінках «The Ukrainian Quarterly» / Л. Антошук // Творча спадщина Івана Огієнка в контексті сучасного розвитку гуманітарних наук: збірник доповідей між нар. наук.-практ. конф. 7-8 черв. 2007 р., Київ / М-во освіти і науки України, Національний Авіаційний університет [та ін.]. – К.: Національний Авіаційний університет, 2007. – С. 85-88.

3. Антошук Л. Роль Миколи Чубатого у становленні журналу «The Ukrainian Quarterly» / Л. Антошук // Наукові записки. Історичні науки. – Острого: Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2007. – Вип. 8. – С. 37-50.

4. Зелінська Н.В. Епістолярна спадщина кінця XIX-XX століття: сторінки історії видавничого поступу в Україні / Н.В. Зелінська // Українська періодика: історія і сучасність. – Львів, 1995. – С. 152-156.

1. Оглоблин О. З перспективи 15 років [Коментар до: Завдання української історіографії на еміграції] / О. Оглоблин // Український історик. – 1974. – Ч. 4. – С. 62-63.

2. Оглоблин О. Завдання української історіографії на еміграції / О. Оглоблин // Український історик. – 1974. – Ч. 4 (60). – С. 59-62.

3. Папакін Г. Видання архівних установ України. 1925-2006: Хронологічний покажчик / Г.В. Папакін, Ю.А. Прилепішева. Режим доступу до статті: http://www.archives.gov.ua/Publicat/Pointers/Hronol_Pok.php.

4. Сакада Л. «Український історик»: Генеза, тематика, постаті. / Л. Сакада. – Нью-Йорк, Київ: Видавництво імені Олени Теліги, 2003. – 328 с.

5. Стойко В. Статті проф. О. Оглоблина в «Українському Квартальнику» («The Ukrainian Quarterly») / В. Стойко // Український історик. – 2006. – Ч. 1-3. – С. 169-173.

6. Архів Українського Діоцезіального Музею та Бібліотеки (Стемфорд, США) / Ф. М. Чубатий // Чубатий М. Коротка автобіографія. – Спр. «Автобіографії». – 30 арк. – Машинопис (копія).

7. «The Ukrainian Quarterly» and Enslaved Ukraine (Interview with W. Dushnyck) // The Ukrainian Quarterly (далі – TUQ). – 1962. – Vol VIII. – P. 261-264.

8. Appeal of Warring Ukraine to the Ukrainians Abroad // TUQ. – 1950. – Vol. VI. – P. 359-368.

9. Chamberlin W.H. The Ukrainian Struggle for Freedom / H.W. Chamberlin // TUQ. – 1946. – Vol. II. – P. 111-119.

10. Chubaty N.D. The Story of «The Ukrainian Quarterly» / N.D. Chubaty // TUQ: Index to Volumes I (1944)-X (1954). [Ed. Chubaty N.D.]. – P. 3-10.

11. Chubatyj N.D. The Ukrainian Underground / N.D. Chubatyj // TUQ. – 1946. – Vol II. – P. 154-166.
12. Dobriansky L. A Golden Jubilee for a Golden Literary Treasure / L. Dobriansky // TUQ. – 1994. – Vol. L. – P. 344-362.
13. Dobriansky L. Ten Years of «The Ukrainian Quarterly» / L. Dobriansky // N.D. Chubaty, editor. TUQ: Index to Volumes I (1944)-X (1954). – P. 11-21.
14. Dushnyck W. «The Ukrainian Quarterly»: A Continuing Quest for Freedom / W. Dushnyck // TUQ. – 1974. – Vol. XXX. – P. 348-370.
15. Editorial. Introducing «The Ukrainian Quarterly» // TUQ. – 1944 – Vol. 1. – P. 5-11.
16. Editorial. The Bolshevik Fight With The Ukrainian Spirit // TUQ. – 1954. – Vol. X. – P. 309-314.
17. Editorial. The Commander of the UPA has Fallen in Battle with the Bolsheviks // TUQ. – 1950. – Vol. VI. – P. 293-298.
18. Holowinsky I. The «Ukrainian Quarterly's» Efforts to Confront America's Russo-Centric Mentality / I. Holowinsky // TUQ. – 1994. – Vol. L. – P. 364-367.
19. Letter of Rev. Vasyl Romanyuk to Pope Paul VI // TUQ. – 1976. – Vol. XXXII. – P.198-199.
20. Open Letter to the Congress of the United States from Andrei Sakharov (Moscow, September 14, 1973) // TUQ. – 1973. – Vol. XXIX. – P. 418-419.
21. Sawchak V. Ukraine Minus Her Own History in the Britannica / V. Sawchak // TUQ. – 1976. – Vol. XXXII. – P. 72-77.
22. Shankowsky L. Ukrainian Underground Publications in USSR / L. Shankowsky // TUQ. – 1952. – Vol. VIII. – P. 225-238.
23. Stojko W. A Tradition of Commitment, A Vision for the Future: Fifty Years of «The Ukrainian Quarterly» / W. Stojko // TUQ. – 1994. – Vol. L. – P. 341-343.
24. Testimony of Leonid Plusch in U.S. Congress // TUQ. – 1976. – Vol. XXXII. – P.195-197.
25. Wynar A. The Ukrainian Quarterly: A Journal of East European and Asian Affairs / A. Wynar // Ethnic Forum: Journal of Ethnic Studies and Ethnic Bibliography. – 1983. – Vol. 3. – № 1-2. – P. 146.